

ปัญหาการยึดอายัดและการขายทอดตลาดตามคำสั่งทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
PROBLEMS OF SEIZURE, SEIZURE AND AUCTION OF ADMINISTRATIVE
ORDERS UNDER THE ADMINISTRATIVE PROCEDURE ACT BE 1996

พัฒนะ เรือนใจดี^๑
Pattana Reonchaidee

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การพัฒนากฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์ทั่วไปในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะการออกคำสั่งทางปกครอง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้เป็นหลักในการปฏิบัติราชการ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ตามหลักของกฎหมายมหาชน ซึ่งปัญหาการยึด อายัด และการขายทอดตลาดจากคำสั่งทางปกครอง ตามกฎหมายดังกล่าว กลับพบปัญหา ไม่มีกฎหมายเฉพาะในกรณีดังกล่าวขึ้น ประกอบทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นก็มิได้ กำหนดขั้นตอน กระบวนการไว้เป็นการเฉพาะ แต่ให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาบังคับใช้ โดยอนุโลม ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายต่อไปเพื่อสร้างมาตรการในการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจตามอำเภอใจ อันจะส่งผลให้คำสั่งทางปกครองกระทบต่อสิทธิของประชาชน

คำสำคัญ : ขายทอดตลาด, คำสั่งทางปกครอง, เจ้าหน้าที่รัฐ

---

^๑ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

Administrative Procedure Law Is a law that sets general rules in the performance of government officials Especially the administrative order In order for the administrative staff to use as the main official Which is the protection of the rights of people According to the principles of public law which confiscate, seize and sell the property from administrative orders According to the said law, there is a problem when there is no specific law in such cases. In addition, the said Act does not specifically define the process. But to use the Civil Procedure Code to enforce compliance, causing problems in practice The researcher then analyzed the legal problems and proposed guidelines and solutions to the law in order to create measures to prevent administrative officials from using arbitrary powers that would result in administrative orders affecting people's rights.

Keywords : Auction, Administrative orders, Government officials

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ได้บังคับใช้ในเรื่องของการยึด आयัด และการขายทอดตลาดจากคำสั่งทางปกครอง ซึ่งบังคับใช้กับหน่วยงานรัฐทุกภาคส่วน แต่ปัญหากลับพบว่าไม่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการยึด आयัด และการขายทอดตลาดจากคำสั่งทางปกครอง ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องด้วยไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดกระบวน ขั้นตอน และวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน โดยให้ใช้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญและสถานะที่แตกต่าง ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ผู้วิจัย จึงได้ตั้งประเด็นศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำคัญเพื่อให้มีความสอดคล้องตามหลักทฤษฎี และทำการเปรียบเทียบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในต่างประเทศ ซึ่งประเทศที่ผู้วิจัย ยกขึ้นมาเปรียบเทียบคือ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศเยอรมัน โดยผู้วิจัยสามารถอธิบายในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒. มาตรการในการบังคับทางปกครองโดยการยึด आयัด หรือการขายทอดตลาดระหว่างกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

๓. บทสรุป

มาตรการในการบังคับทางปกครองโดยการยึด आयัด หรือการขายทอดตลาด นั้นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกระบวนกรตามกฎหมาย ซึ่งตามหลักกฎหมายดังกล่าวนั้น ต้องวางอยู่บนพื้นฐาน ของหลักทฤษฎีที่สำคัญ อันเป็นหลักพื้นฐานในการที่จะบัญญัติ เพื่อปรับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริง เนื่องด้วยมาตรการในการบังคับทางปกครองโดยการยึด आयัด หรือการขายทอดตลาด เป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อผู้ที่อยู่ในทางบังคับทางปกครองทั้งสิ้น โดยผู้วิจัยได้วางหลักทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องงานวิจัยดังนี้

หลักนิติรัฐ ถือเป็นหลักการที่รัฐและหน่วยงานของรัฐ ใช้อำนาจดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ^๒ ในฐานะที่มีฐานะเหนือกว่าเอกชน กฎหมายนั้นต้องจำกัดอำนาจรัฐและหน่วยรัฐไม่ให้ใช้อำนาจนอกกรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีหลักการที่เป็นสาระสำคัญ คือ บรรดาการกระทำทั้งหลายของฝ่ายบริหารจะต้องมีความชอบด้วยกฎหมาย กฎหมายทั้งหลายที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้น ต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญและการควบคุมกฎหมายไม่ให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

^๒ วิษณุ เครืองาม, (๒๕๓๐), “กฎหมายรัฐธรรมนูญ”, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ), หน้า ๒๒๗-๒๘.

หลักความชอบด้วยกฎหมาย^๓ ของการกระทำฝ่ายปกครองนั้น มีหลักกฎหมายที่สำคัญประกอบด้วย ๒ ข้อที่สำคัญ ประการแรก คือ หลักการกระทำทางปกครองต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย กล่าวคือ ฝ่ายปกครองต้องผูกพันต่อกฎหมายซึ่งมีสถานะสูงกว่า เช่น การกำหนดระเบียบภายในของฝ่ายปกครองโดยจะต้องคำนึงถึงบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับ ประการที่สอง คือ หลักไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ โดยฝ่ายปกครองจะกระทำการอันกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้โดยยกเอาหลักความได้สัดส่วนซึ่ง ถือเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจในทางปกครองให้ถูกควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจดุลพินิจอย่างมีเหตุผลเข้ามาประกอบ โดยอธิบายประกอบได้ดังนี้

หลักความสัมฤทธิ์ผล เป็นหลักการที่เจ้าหน้าที่รัฐ มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจเลือกมาตรการที่อยู่ในวิสัยที่เป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ หลักความจำเป็น โดยถือได้ว่าเป็นหลักที่บังคับได้ว่าในบรรดามาตรการต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ซึ่งล้วนแต่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยเจ้าหน้าที่รัฐหรือหน่วยงานฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจดุลพินิจ^๔ โดยการเลือกใช้มาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนน้อยที่สุด หรือ น้อยมกลับกัน หากเป็นการใช้มาตรการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานฝ่ายปกครองก็ต้องเลือกมาตรการที่รัฐนั้น ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด และหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ เป็นหลักการที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจเพื่อให้เกิดภาวะสมดุลขึ้นระหว่างผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเอกชนกับประโยชน์ของส่วนรวม พึงได้รับจากการปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการทางปกครอง โดยไม่ให้ฝ่ายปกครองนั้นใช้อำนาจหรือออกคำสั่งอันเป็นการชี้ชัดว่าหากดำเนินการตามคำสั่งนั้นแล้ว จะยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนไม่คุ้มกับความเสียหายที่เกิดขึ้น

จากหลักทฤษฎีดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาอธิบายเปรียบเทียบกับมาตรการบังคับทางปกครองที่ปรากฏในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

---

^๓ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ “กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” (๒๕๓๙), (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จีระการพิมพ์), หน้า ๓๘.

^๔ มานิตย์ จุมปา, (๒๕๔๖), “คู่มือศึกษาวิชากฎหมายปกครอง”, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน), หน้า ๔๗๖

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน
<p>๑ . เจ้าหน้าที่ มี ผู้ มี อำนาจใช้ มาตรการ บังคับทาง ปกครอง ในการใช้ มาตรการ บังคับทาง ปกครอง โดยการ ยึดอายัด และการ ขาย ทอดตลาด</p>	<p>“เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการ บังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติใน ส่วนนี้เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำ คำสั่งนั่นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณา^๕ วินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว</p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจ ต่า ม กฎหมายใน การบังคับ ชำระหนี้ ได้แก่เจ้า พนักงาน บังคับคดี (hussies de justice) แล ะ พนักงาน บังคับชำระ หนี้ภาครัฐ (hussies du trésor public) กำหนดให้ เจ้าพนักงาน บังคับคดี เป็น เจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจใน การบังคับ คดี เจ้า พนักงาน บังคับคดี เป็นเอกชนที่ ประกอบ</p>	<p>หน่วยงานบังคับ ทางปกครองที่ จัดตั้งภายใน กระทรวงต้นสังกัด ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำ คำสั่งทางปกครอง โดยในการจัดตั้ง หน่วยงานทาง ปกครองเพื่อ ดำเนินการบังคับ ทางปกครองนั้น จะต้องขอความ เห็นชอบจาก กระทรวงมหาดไทย ก่อน แต่หากกรณี กระทรวงใดไม่ได้ จัดตั้งหน่วยงาน บังคับทางปกครอง ภายในไว้ อาจ มอบหมายให้ กรมสรรพากรทำ หน้าที่เป็น หน่วยงานบังคับ ทางปกครองได้</p>

^๕ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๖

		<p>อาเซียนทางกฎหมายซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมโดยมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่หลายประการรวมถึงการยึดอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อบังคับชำระหนี้^๖</p>	
--	--	---	--

ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีการบัญญัติให้ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง^๗ ในกรณีของ

^๖ รัฐบัญญัติของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ฉบับที่ ๙๑-๖๕๐ ฉบับลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ ว่าด้วยการปรับปรุงกระบวนการบังคับแห่ง, มาตรา๑๘.

^๗ วิษณุ วรรณุญ, ปิยะศาสตร์ ไชว์พันธุ์, เจตนีย์ สภาวรศิลป์, (๒๕๕๑) “ตำรากฎหมายปกครองว่าด้วยกฎหมายปกครองทั่วไป” (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา), หน้า ๓๗

คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน หรือในกรณีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ มีประเด็นในเรื่องความไม่เหมาะสมกับหลักกฎหมายเนื่องจาก เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งการใช้มาตรการ บังคับทางปกครองในการยึดอายัด และการขายทอดตลาดของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทาง ปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของกฎหมายมหาชน กฎหมาย เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการในการบังคับคดีตามคำพิพากษา ตามวิธีพิจารณาความ แพ่ง เนื่องด้วยมีรายละเอียด ขั้นตอน วิธีการที่ซับซ้อน เจ้าหน้าที่จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะในการดำเนินการ เหมือนกับ ในประเทศฝรั่งเศส^๕ และประเทศเยอรมันที่ กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้ มาตรการบังคับทางปกครองจะเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีและสภาฝึกอบรมเจ้าพนักงานบังคับคดี แห่งชาติ ซึ่งจะมีการฝึกปฏิบัติและสอบวัดผล และมีการสอบเข้าสู่วิชาชีพโดยได้รับ ประกาศนียบัตรเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยเจ้าพนักงานคดีปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การกำกับดูแล ของกระทรวงยุติธรรม โดยมีอัยการเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ และมีสภาเจ้าพนักงานบังคับ คดีจังหวัดนั้นเป็นองค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพและสอบสวนจริยธรรม

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน
---------	-----------	----------------	---------------

^๕ ศุภวัฒน์ สิงห์สุวรรณ, (๒๕๕๒), “รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การบังคับทางปกครองในระบบ กฎหมายฝรั่งเศส เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา”, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒, หน้า ๑๓-๒๘.

<p>๒. การนำหลักเกณฑ์วิธีการยึดอายัดและการขายทอดตลาดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง</p>	<p>คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้ชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน</p> <p>วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง^๙</p>	<p>เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ทำคำสั่งทางปกครองสามารถแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้แก่เจ้าพนักงานอัยการให้สั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายไปดำเนินการยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง^{๑๐}</p>	<p>มาตรการบังคับทางปกครองสั่งให้ชำระเงินเป็นไปตามบทบัญญัติประมวลรัษฎากร</p>
---	---	---	---

^๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๗

^{๑๐} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและรัฐบัญญัติของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ฉบับที่ ๙๑-๖๕๐ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ ว่าด้วยการปฏิรูปกระบวนการบังคับคดี

กรณีที่มีการบังคับของคำสั่งทางปกครองให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลมนั้น ผู้วิจัยมองว่าอาจก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายของการบังคับคดีทางแพ่ง และการบังคับทางปกครองนั้นมีวัตถุประสงค์ในทางกฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยสภาพของสถานะคู่กรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น มีสถานะเป็นเอกชนกับเอกชนในฐานะทางกฎหมายที่มีความเท่าเทียมกัน แต่กรณีของการบังคับทางปกครองนั้น คู่กรณีได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองกับผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่า ควรที่จะมีการบัญญัติหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอน ซึ่งเป็นสาระสำคัญ ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศเยอรมัน ที่กำหนดมาตรการบังคับทางปกครองให้ชำระหนี้เงินนั้น ตามบทบัญญัติในประมวลรัษฎากร ที่มีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์การบังคับในทางปกครอง และในระบบกฎหมายของฝรั่งเศส๑๑ นั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ทำคำสั่งทางปกครองสามารถแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้แก่เจ้าพนักงานอัยการให้สั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐฝรั่งเศส ฉบับที่ ๙๑-๗๕๐ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ ว่าด้วยการปฏิรูปกระบวนการบังคับคดี

^{๑๑} มาตราบังคับในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ค.ศ. ๑๙๕๓

ประเด็น	ประเทศไทย	ประเทศฝรั่งเศส	ประเทศเยอรมัน
๓. การใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดอายัดและขายทอดตลาดอันเกิดแต่การที่เจ้าหน้าที่เขาดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ	“เจ้าหน้าที่เขาดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่” ^{๑๒}	เจ้าพนักงานบังคับคดีแพ่ง ซึ่งเป็นเอกชนผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายซึ่งรับมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม โดยจะปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานทางศาลและเจ้าพนักงานของรัฐบาลด้วย	หน่วยงานมีสิทธิออกคำสั่งเรียกให้ผู้ตกอยู่ภายใต้ของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งชำระค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้จ่ายให้แก่บุคคลที่สาม ที่กระทำการแทนผู้รับคำสั่งได้ คำสั่งเรียกให้ชำระเงินดังกล่าว หากผู้รับคำสั่งฝ่าฝืนหน่วยงานก็สามารถดำเนินการบังคับตามคำสั่งตามกระบวนการบังคับให้ชำระเงินได้ ^{๑๓}

การที่เจ้าหน้าที่เขาดำเนินการด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้บุคคลอื่น กระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง จะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ หากกรณีดังกล่าวนี้ มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในการดำเนินการ เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไรนั้น ไม่มีบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อ ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะมีการบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการกับเงินค่าใช้จ่าย ซึ่งการบังคับทางปกครองโดยการดำเนินการเอง ซึ่งในประเทศเยอรมันนั้น ได้มีหน่วยงาน ที่มีสิทธิออกคำสั่งเรียกให้ผู้ตกอยู่ภายใต้ของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งชำระค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานได้จ่ายให้แก่บุคคลที่สาม ที่กระทำการแทนผู้รับคำสั่งได้^{๑๔} คำสั่งเรียกให้ชำระเงินดังกล่าว หากผู้รับคำสั่งฝ่าฝืนหน่วยงานก็สามารถดำเนินการบังคับตามคำสั่งตามกระบวนการบังคับให้ชำระเงินได้

^{๑๒} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๘ (๑)

^{๑๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยมาตรการบังคับในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๓

^{๑๔} วรรณารี สิงโต, (๒๕๕๑), “รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง การบังคับทางปกครองในระบบกฎหมายเยอรมัน เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา”, พฤษจิกายน ๒๕๕๑. หน้า ๓๙-๕๑

๔. การโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดอายัด และการขายทอดตลาด	ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครอง อาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้ การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ^{๑๕}	กำหนดให้ลูกหนี้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลเพื่อโต้แย้งคำสั่งใช้ชำระเงิน (opposition a execution) หรือ โต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ (opposition a poursuite) โดยการโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินเป็นการโต้แย้งสภาพหนี้ จำนวนหนี้ และกำหนดชำระหนี้ ส่วนการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้เป็นการโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของการบังคับชำระหนี้ ^{๑๖}	การดำเนินการบังคับคดี เป็นการปฏิบัติการทางปกครองที่ผู้ถูกบังคับสามารถฟ้องร้องต่อศาลปกครองให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้โดยอาศัยคำฟ้องขอให้กระทำการ
--	--	--	--

การโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด อายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับคำสั่งทางปกครอง ผู้วิงวอนว่าต้องมีการดำเนินการในการแก้ไขเกี่ยวกับผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซึ่งอยู่ในกระบวนการมาตรการบังคับทางปกครอง ตลอดจนเพื่อเป็นการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย อันอาจเกิดขึ้นจากกระบวนการดังกล่าว ซึ่งเมื่อเทียบกับกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส กำหนดให้ลูกหนี้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล เพื่อให้ศาลโต้แย้งคำสั่งใช้ชำระเงิน หรือ โต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ โดยการโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินเป็นการโต้แย้งสภาพหนี้ จำนวนหนี้ และกำหนดชำระหนี้ ส่วนการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้เป็นการโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของการบังคับชำระหนี้ กฎหมายในประเทศเยอรมัน การดำเนินการบังคับคดี เป็นการปฏิบัติการทางปกครอง ที่ผู้ถูกบังคับสามารถฟ้องร้องต่อศาลปกครองให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้โดยอาศัยคำฟ้องขอให้กระทำการ หรือคำฟ้องพิสูจน์ยืนยันนิติสัมพันธ์ โดยทั่วไปการอุทธรณ์โต้แย้งหรือฟ้องร้องคดีไม่มีผลเป็นการทุเลามาตรการบังคับ

^{๑๕} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๖๒

^{๑๖} มาตรา ๖ แห่งรัฐกฤษฎีกา ฉบับที่ ๙๒-๑๓๖๙ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๒

สรุป

จากกรณีปัญหาการยึด आयัด และการขายทอดตลาด ตามคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้วิจัยที่ได้ทำการศึกษาประเด็นทางกฎหมาย ปัญหาการยึด आयัด การขายทอดตลาด จากคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากปัจจุบันไม่มีกฎหมายเฉพาะในการปฏิบัติงานในการยึด आयัด และการขายทอดตลาด ตามคำสั่งทางปกครอง ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน รวมถึงตลอดถึงพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังให้มีการใช้บังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม จากประเด็นทางกฎหมาย ดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเสนอแนวทาง กฎหมายในการยึด आयัด และการขายทอดตลาด จากคำสั่งทางปกครองรูปแบบใหม่ กล่าวคือ มีการกำหนดมาตรการบังคับทางปกครอง โดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานบังคับทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นภายในกระทรวงต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง โดยมอบหมายให้กระทรวงการคลังทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่บังคับทางปกครองได้ และมีการสอบเข้าสู่วิชาชีพโดยได้รับประกาศนียบัตรเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. **กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จีรัชการพิมพ์, ๒๕๓๙.
- มานิตย์ จุมปา. **คู่มือศึกษาวิชากฎหมายปกครอง**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๗.
- วรรณารี สิงโต. **การบังคับทางปกครองในระบบกฎหมายเยอรมัน** เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **รายงานการวิจัย**, ๒๕๕๑.
- วิษณุ เครืองาม. **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, ๒๕๓๐.
- วิษณุ วรรณุญ, ปิยะศาสตร์ ไชวพันธ์ และเจตน์ สาภวรรศิลป์. **ตำรากฎหมายปกครองว่าด้วยกฎหมายปกครองทั่วไป**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ๒๕๕๑.
- ศุภวัฒน์ สิงห์สุวงษ์. **การบังคับทางปกครองในระบบกฎหมาย ฝรั่งเศส** เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. **รายงานการวิจัย**, ๒๕๕๒.